

**ПРИВАТНИЙ ЗАКЛАД «ІНСТИТУТ «ХАРКІВСЬКА ШКОЛА АРХІТЕКТУРИ»**

Кафедра Архітектури та урбанізму

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)

Спеціальність 191 “Архітектура та містобудування”

**ЗАТВЕРДЖЕНО**

**Завідувачка кафедри**

**архітектури та урбанізму**

д-р філософії з архітектури та містобудування

  
Несен А.А.

“ 1 ” лютого 2023 р.

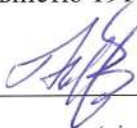
**ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА**

**до кваліфікаційної роботи**


на тему: “Ревіталізація індустріальної спадщини у кооперативний центр локальної культури та економіки на вулиці Виноградній у м. Євпаторія”

Виконала: студентка 4 курсу

за спеціальністю 191 “Архітектура та містобудування”

  
Мороз Н. В.  
(підпис)

  
Керівник:  
викл. Шевченко М. С.  
(підпис)

  
Керівниця:  
викл. Шаталюк Ю.В.  
(підпис)

## ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
1. ОПИС ПРОЄКТУ ТА ПРОБЛЕМАТИКА ДОСЛІДЖЕННЯ.....	5
2. ПРОГРАМА ТА МІСЯ ПРОЄКТУ.....	9
3. МІСТОБУДІВНИЙ АНАЛІЗ ТЕРИТОРІЇ ОБ'ЄКТА ПРОЄКТУВАННЯ.....	12
4. АРХІТЕКТУРНІ РІШЕННЯ.....	17
5. КОНСТРУКТИВНІ РІШЕННЯ.....	21
ВИСНОВКИ.....	23
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	24

## ВСТУП

Завдання даного дипломного проєкту ставилось як автобіографічне. Воно полягало у тому, щоб трансформувати власні спогади, наявний досвід і переживання у архітектурний простір. Цей проєкт має зв'язок з персональними спогадами авторами.

Автобіографічна частина мого дипломного проєкту полягає в тому, що для мене важливий зв'язок із місцем. Важливі тактильні переживання і просторові в певному місці. Вони формують мою пам'ять. Сильні переживання ще у дитинстві я отримала коли опинилась в просторі заводу пивобезалкогольних напоїв в Євпаторії, на якому працювали мої батьки.

Завод був для мене всесвітом. Дві виробничі будівлі і багато сервісних, одна адміністративна. Всі вони з безліччю ходів, кабінетів, устаткування, різні за масштабами: від медичного кабінету і бібліотеки до величезного розливного цеху із двома конвеєрами, де один автомат займає місце як невелика квартира. Різноманітність тактильного досвіду від матеріалів: холодна блискуча сталь цистерн заввишки в два поверхи, завжди мокра керамічна плитка цеху, величезні вікна виробничого ангару, дерев'яні ящики у каморках працівників, безліч скляної тари на конвеєрах, холодна бетонна підлога складських приміщень, бетонні плити для мощення парадної частини заводу, вишневі дерева з виноградом навколо будівель. Цей завод був цілим всесвітом для досліджень, відкриттів. Там було легко загубитись. І неможливо було досліди все повністю за день - завжди залишалась же безліч місць і приміщень.

Ці спогади допомогли мені вибрати місце проєктування. Ним став завод. Пам'ять місця яка існує, індивідуальна і колективна, є дуже важливою і теж стала причиною вибору цієї ділянки. Спогади відчуттів спонукали мене дослідити у проєкті матеріальність. Юхані Паласмаа також надихає скерувати увагу на тактильні і матеріальні переживання від архітектури:

“Дотик — це сенсорний спосіб, який об’єднує наш досвід світу з нами самими. Навіть візуальне сприйняття зливається та інтегрується в тактильний континуум “я”; моє тіло пам’ятає, хто я і де я знаходжусь у світі. Моє тіло справді є пупком мого світу, не в сенсі точки зору центральної перспективи, а як саме місце посилення, пам’яті, уяви та інтеграції.” [3]

## 1. ОПИС ПРОЄКТУ ТА ПРОБЛЕМАТИКА ДОСЛІДЖЕННЯ

Проблематику свого дослідження я визначаю як пошук можливостей для ревіталізації постіндустріальної руїни. Також я розглядаю співвідношення формального і неформального проєктування у контексті адаптивності та сталості.

Проєкт розробляється на місці колишнього заводу. Сьогодні ця руїна має можливість перейти на наступний етап свого циклу: багатофункціональний простір кооперації виробництв, фермерів, художників, сусідів, мешканців та гостей міста. Ключову роль у ревіталізації цього простору я пропоную місцевій громаді. Свій проєкт я назвала Намисто, тому що для мене він - про побудову зв'язків між користувачами. Цей простір - про різноманіття та кооперацію. Тут важливі користувачі, тому що вони є замовником цього простору. Проєкт зосереджений на підтримці локальних культурних та ремісничих традицій, фермерства, майстерень, кухонь локальної їжі; переймання традиції освоєння пустого простору і перетворення його на поселення на прикладі спільноти кримських татар.

Органічність розвитку проєкта та різноманіття втілюється на декількох рівнях. Один з рівнів - це поступове зростання кооперативу через приєднання до нього нових членів. Це зумовлює пошук гнучких архітектурних рішень для забезпечення можливості цього розвитку у часі.

Планується залучення користувачів у декілька етапів. Спочатку з'являється майстерня, яка виготовляє елементи каркасів для будівництва наступних модулів. Далі долучаються малі міські виробництва і фермери сусіднього району, ремісники і художники, які через кооперацію створюють та використовують спільну інфраструктуру для роботи. Далі на території колишнього заводу з'явиться житлова функція для нових мешканців та гостей міста через залучення інвесторів.

Співвідношення формального і неформального планування у проєкті має забезпечити йому гнучкість, життєздатність і різноманіття. Є свобода у тому що користувач сам може побудувати свою "намистину" на ділянці. І є певні архітектурні обмеження, які зв'язують всі складові в одне ціле. Дослідники Асше, Бойнен та

Дюїневельд представили власну концептуальну основу щодо формальності і неформальності у просторовому плануванні. У своїй статті вони спершу розглядають різні теорії і погляди на формальне і неформальне у розрізі культур та часу. Вони наводять недоліки і переваги прихильників обох методів. Але при цьому, на мою думку, вони все ж таки схиляються до адвокування неформальності і роблять це з певних причин, щоб аргументувати власну концепцію: “Починаючи з Аристотеля, неофіційність мала погану славу. У західній філософській традиції форма протиставлялася матерії, а неформальність була на боці матерії, неструктурованого, того, що залишається поза межами людського пізнання. Дійсно, те, що перетворює щось на те, чим воно є, і водночас робить його впізнаваним для сторонніх спостерігачів, була форма. Ми вважаємо, що важливо відійти від старого аристотелівського уявлення про формальність і неформальність, а також від лінії її трансформацій у європейській інтелектуальній історії, якщо ми хочемо прийти до продуктивного розуміння неформальності. Разом із неоінституціональними економістами (Норт, Остром, Грейфф, Еггертссон, Істерлі) ми вважаємо, що формальні інституції виникають із неформальних інституцій за певних умов і що їхні переваги значною мірою залежать від різних контекстів.” [4] Позиція авторів мені дуже відкликається і я притримуюсь тієї ж думки, вважаючи, що планувальник не має диктувати громаді що і як робити. Неформальні інституції здатні створювати власний простір. Задача планувальника - підтримувати і допомагати у цьому: “Оскільки ми не віримо (приймаючи тут постструктуралістську позицію), що планувальники можуть або повинні визначати спільнотам, як організувати себе просторово, ні по суті, ні по процедурі, ми вважаємо, що неможливо і не бажано визначати точну роль офіційних інституцій у просторовому плануванні та точну роль планування в суспільстві. Громада сама вирішує, яку форму планування вона хоче прийняти. Проте ми віримо, що планувальники можуть допомогти у виборі та впровадженні форм планування, які можуть працювати в конкретному (екологічному, культурному, політичному, економічному) контексті та можуть

наблизити громаду до тієї форми просторової організації, яка буде визнана бажаною. Розуміння діалектики між формальними та неформальними інститутами може бути найбільш корисним у цій ролі.” [4]

Окрім підходу до планування для мене важливий також підхід до перевикористання наявної інфраструктури на ділянці проектування. Постіндустріальні простори і цілі райони часто залишаються покинутими. Вони схожі на розриви або прогалини у міській тканині. І вони потребують інтеграції у міське середовище. На мою думку, важливу роль тут має відіграти контекст та оточення. Переваги і недоліки, які може принести місту і мешканцям ревіталізація, розглядають у своїй роботі Патрісія Вертоліні і Давід Грінберг. Вони досліджують ці процеси на прикладі трьох міст у США, які мають подібні ініціативи і програми сприяння і інвестицій. І дослідники прийшли до наступних висновків: Відродження промислових районів відкриває можливості для міст та околиць громади, багато з яких є кольоровими громадами, на які вплинули червоні лінії, субурбанізація, і втрата промислових робочих місць. Нові або розширювані промислові підприємства створюють нові робочі місця, залучити нових працівників і збільшити попит на місцеві продукти та послуги. Їхні інвестиції у будівництві та інфраструктурі допомагає покращити імідж району та дає відчуття життєвої сили у місця, де капіталовкладення відсутнє, водночас збільшуючи податкову базу для міст.” [5]. Як я сказала, автори розглядають також і негативні аспекти процесів ревіталізації, яке може полягати у болючій зміні сусідства, острах джентрифікаційного тиску. “Як можна відродити промислові райони у справедливий спосіб, приносячи переваги навколишнім громадам з низьким рівнем доходів і не викликаючи переміщення довгострокових підприємств?” [5] І те ж саме питання маю я, коли думаю про довгостроковий розвиток проєкту і як це в підсумку вплине на мешканців прилеглих територій. І я думаю, що ключової відповіддю на позитивні зміни і ефект в цьому питанні буде залучення саме мешканців і користувачів сусідніх районів у планування і будівництво простору, безпосереднє користування, і кооперативне

володіння. Все це за планом має спонукати до громадотворення та формування нових щільних зв'язків.

Дослідники прикладів ревіталізації в Іллойсі, Джексонвіллі і Дулуті вивели і принципи-рекомендації для відновлення постіндустріальних об'єктів:

1. “Створюйте партнерські стосунки між організаціями, орієнтованими на капітал, і бізнес-спільнотою.
2. Підтримувати модель відродження спільного процвітання. Модель містить навмисне співробітництво між місцевими підприємствами для розробки можливостей, які можуть підтримувати один одного та які виходять за межі бізнес-спільноти, включаючи навколишні райони, таким чином надання економічних можливостей мешканцям, починаючи від якісних робочих місць і закінчуючи навчанням працівників єї шляхом до кращих можливостей.
3. Зберігайте простір для виробництва та підтримуйте некомерційне управління, орієнтоване на місію. Міста та організації, які працюють над відродженням промислових районів, можуть забезпечити різноманітність приміщень та орендної плати в цих районах за допомогою цільового підходу до зонування багатofункціонального призначення, який захищає баланс між виробництвом та іншими видами використання, підтримуючи місію некомерційної власності, яка зберігає використання з нижчою орендною платою, і шляхом надання фінансування для підтримки довгострокової доступності”

На цих принципах синергії через кооперацію, співпраці підприємців й інвесторів, підтримці соціальної складової “некомерційним керівництвом” - я ґрунтую свій проєкт. Ці принципи є складовими життєздатності простору, який вже пережив один цикл забуття.



## 2. ПРОГРАМА ТА МІСІЯ ПРОЄКТУ

Місія проєкту ґрунтується на сталості і гнучкості. Сьогодні життя цьому проєкту гарантує те, що він може задовольнити існуючі потреби користувачів. Умовно завтра цей проєкт може змінитись, якщо буде такий запит і час. І ця зміна буде органічною і не викличе шок. Це звичайний плин часу, коли місце змінює свої функції. Тож моєю метою є створення гнучкої структури, яка наповнить простір необхідними функціями на певний період часу. І зможе зникнути не залишивши по собі слідів.

Проєкт має відповідати принципам циркулярності через: перевикористання наявної інфраструктури, вибір екологічних матеріалів які є локальними, використання сучасних чистих” технологій для автономного виробництва електроенергії, озеленення та рекультивацію простору, вибір конструкцій які легко демонтуються та можуть бути перевикористані.

Важливий акцент в проєкті я роблю на локальності, громадотворенні і соціальних зв'язках. На противагу індустріальності і глобалізації приходить новий масштаб і вимір - локальний, людський. Тут важливі місцеві традиції, культура і вже сформовані зв'язки в громадах. Збереження цією історії в локальній культурі і виробництві також забезпечує неперервність часу. Локальність отримує нову форму і нові простори. Локальність проявляється передусім через чутливість до контексту.

Також я вважаю цінними висновки дослідників Давиденко і Санкова про те, що пам'ять місця і індустріальна спадщина можуть стати активом, який принесе користь: “Невикористовувані постіндустріальні об'єкти надають дуже специфічну можливість для міської політики, яка може підвищити вартісну цінність забудови та створити нову місцеву ідентичність. Для досягнення цієї мети міська політика має бути зосереджена на потенціалі існуючого забудованого середовища, заохочувати змішане використання та створювати нове середовище спільно з місцевими підприємцями, ремісниками та іншими активними заінтересованими сторонами.

Індустріальна спадщина може виявитися вирішальним фактором у її реконструкції, якщо використовувати його з розумом” [1]. Я думаю, є доцільним інтерпретувати цей досвід у підтримку відновлення виробництва газованих напоїв у компактному форматі. Досвід і технології виробництва також є спадщиною цього місця. Ці знання можна переформатувати у крафтовий формат виробництва, менший за об’ємом, масштабом, з орієнтацію на локальних споживачів. В завдання на проектування я не ставлю собі розробку спеціального приміщення для такого виробництва в межах участку заводу, який я безпосередньо проєктую. Але я передбачаю, що таке виробництво з’явиться на прилеглих територіях.

Дослідники виділяють наступну типологізацію дій в рамках відновлення постіндустріальних територій:

1. “адаптація наявного об’єкта до нових потреб (функцій). Даний підхід передбачає реконструкцію внутрішнього обсягу об’єкта та новий прогноз розвитку його околиць.
2. адаптація постіндустріальних земель до нових потреб (функцій). Ця дія включає знесення об’єктів, які вважаються марними і капітальний ремонт його найбільш цінних елементів, а також додавання нових об’єктів. Постіндустріальні збережені одиниці в таких ситуаціях - своєрідна "прикраса" нової інвестиції.
3. адаптація фрагментів будівель та їх конструкції з метою збереження духу місця та його індивідуальності. Ця діяльність щодо рідкісна та спрямована на збереження культурної спадщини місця, району чи міста.
4. адаптація постіндустріальних земель до нових потреб (функцій), пов'язана із будівництвом нового об’єкта в галузі промислової архітектури. Нещодавно додані об’єкти можуть бути витримані у стилі промислової архітектури певного періоду.
5. реконструкція будівлі в «новому дусі, модному зараз у стилі, далекому від оригіналу.» [1]

В рамках цієї класифікації мій проєкт підпадає під третю групу. Фактично, територія майже повністю являє собою руїну, окрім адміністративної будівлі. Я маю намір зберегти пам'ять місця та використовую залишені сліди дбайливо, щоб убезпечити спадковість і важливість певних місць.

### 3. МІСТОБУДІВНИЙ АНАЛІЗ ТЕРИТОРІЇ ОБ'ЄКТА

Як я вже казала у розділі проблематики, постіндустріальні простори схожі на розриви або прогалини у міській тканині. І вони потребують інтеграції у міське середовище. На мою думку, важливу роль тут має відіграти контекст та оточення.

Важливою складовою контекст я вважаю географічне розташування і клімат у Євпаторії. Місто відрізняється м'яким помірним кліматом, відсутні різкі перепади температур. Від 250 до 290 днів тут сонячно протягом року. З квітня стає тепло, осінь комфортна за температурою. Взимку клімат м'який, сніг є рідкістю. Проте місто розташоване у степу і сильно продувається вітрами, що може зробити зиму неприємною. Середня температура взимку опускається до -0,2 градусів. Середня температура за рік - близько 11 градусів.

Євпаторія відома як дитячий курорт і здравниця через свої мілководні піщані пляжі. Тут залишилось багато радянської забудови санаторіїв і лікувальних установ. На околицях курорту розташовуються озера-лимани - Мойнакі, Отар-Мойнакське, Сиваське та інші.

Атракціями для відпочинку слугують море або пам'ятки та культурні об'єкти в центральній частині міста:

- Гезльовські ворота з часів середньовіччя
- Караїмські кенаси з пам'яткою 15 століття
- Текіє дервіш
- Мечеть ДЖума-Джамі найдавніша у Криму
- Турецькі лазні
- Храми, розташовані біля набережної Терешкової

Всі ці об'єкти компактно розташовані в радіусі півтора кілометра один від одного. Окрім цих об'єктів в місті є театр, дельфінарій, аквапарк.

Якщо наблизитись до місця проектування і поговорити про сам завод, то тут треба відмінити його багаторічну історію. Виробництво пивобезалкогольних напоїв

почалось в Євпаторії ще у 1925 році. Спочатку цех розташовувався в центрі Євпаторії, потім виробництво змінило ще декілька будівель в межах старого міста, аж доки в 1968 році не почалось будівництво нового заводу у промисловій частині міста Євпаторії. У 1975 році прийняли рішення про будівництво нового цеху пепсі-коли. [9] Зараз цей цех є руїною, від якої залишились:

1. рештки стін
2. фундаменти
3. залишки комунікацій: свердловина, насосна і каналізаційна станції
4. дерева

Транспортне сполучення ділянки з містом здійснюється через шосе. З громадського транспорту щоб дістатись міста можна скористатись лише приміськими маршрутами. Автобусна зупинка “Завод” знаходиться на шосе. Завод розташований 350 метрах від зупинки. До центру міста відстань 6 кілометрів. До вокзалу - 4,5 кілометра.

Ділянка межує також з іншими промисловими об’єктами:

1. картонно-тарний завод
2. механічно-дослідний завод
3. винний завод
4. елеватор

Навпроти заводу знаходиться одне з найбільших організованих поселень кримських татар - мікрорайон Ісмаїл-Бей. Населення району складає близька 8 тисяч осіб.[8] Генплан цього мікрорайону був розроблений в 1991 році. Він забудований низькоповерховою приватною забудовою.

“27 серпня 1990 року група у складі 150 осіб заснувала наметове містечко на землі, у новоствореному ними селищі Ісмаїл-Бей, яке було названо на честь відомого кримськотатарського інтелектуала, просвітителя, видавця та політика Ісмаїла Гаспринського.”[7]



Рис 3.1 Фото наметового містечка на території району Ісмаїл-Бей 1990 рік, джерело: <https://e-zdravnitsa.ru/index.php?area=1&p=news&newsid=21812>

В 90ті роки Ісмаїл бей був схожий на пустир з маленькими будовами з ракушняку - так виглядає територія самозахвату, коли на ній будують маленькі куби з ракушняку, щоб означити межі ділянки та що місце зайняте.

У мікрорайоні досі відсутнє асфальтове покриття. З інфраструктурних об'єктів мікрорайон має школу, лікарську амбулаторію, мечеть, бібліотеку. З 2021 року ведеться будівництво дитячого садка. Зв'язок з іншими районами міста здійснюється маршрутними сполученнями.



Рис. 3.2 Фотографії громадського простору з мощенням в районі Ісмаїл-Бей.

Джерело:

[https://rpo.rk.gov.ru/article/show/2021\\_10\\_11\\_16\\_28\\_polovina\\_namechennykh\\_rabot\\_po\\_blagoustroistvu\\_mesta\\_otdykha\\_v\\_mkrn\\_ismail\\_bei\\_evporii\\_vypolneny](https://rpo.rk.gov.ru/article/show/2021_10_11_16_28_polovina_namechennykh_rabot_po_blagoustroistvu_mesta_otdykha_v_mkrn_ismail_bei_evporii_vypolneny)

Близькість до промисловості, і таким чином дала можливість татарам в 90му році отримати від міста велику ділянку для розбудови житлового мікрорайону.

На мою думку, інфраструктурне забезпечення цього житлового мікрорайону є недостатнім. Відірваність від міста і близькість до промисловості робить поселення непривабливою нерухомістю. по суті це місце є гомогенним районом. Кожен день жителі їдуть у місто на роботу і потім повертаються назад.

З іншого боку, я бачу у цьому сусідстві потенціал, який може дати поштовх для ревіталізації ділянки заводу.

Я вважаю, що проєкт ревіталізації може принести додаткову цінність спільноті кримських татар. Старий новий простір може дати місце для роботи, місце для відпочинку, освіти, налагодження бізнес-контактів і соціальних контактів. Намисто може стати платформою для кооперації та обміну досвіду.

Який позитивний вплив може мати проєкт на середовища та спільноти:

- на рівні місця: зараз територія є руїною. Проєкт дасть можливість рекультивуації, використання існуючих комунікацій, особливо свердловини.

- на рівні мікрорайону ревіталізація може забезпечити його населення новими робочими місцями, дати можливості для розвитку малого підприємництва, створити рекреаційну інфраструктуру, забезпечити мікрорайон культурними подіями

- на рівні міста: проєкт може стати показовим прикладом програми розвитку малого підприємництва, до бюджету будуть надходити податки з нових підприємства та за користування землею. Зараз у місті небагато точок тяжіння і альтернатив для проведення часу. Намисто може стати новим епіцентром локальності, презентувати місцеву культуру і традиції. Громадотворення і налагодження нових зв'язків між виробниками та продавцями також піде на користь місту.

- проєкт може стати ще одним прикладом вдалої ревіталізації постіндустріальної спадщини

- потенційно цей проєкт може стати платформою для реінтеграції деокупованих земель та стати житлом для біженців, які цього потребують.



#### 4. АРХІТЕКТУРНІ РІШЕННЯ

За своєю типологією мій проєкт по суті представляє собою ринок. Багатофункційний ринок, де в кожного блока є свій власник. За циркуляційною схемою він є лабіринтом. Тобто це ринок-лабіринт із виноградником. Виноград окрім естетичної функції виконує ще функцію сонцезахисту з огляду на локальний клімат.

Органічність розвитку проєкта та різноманіття втілюється на декількох рівнях. Один з рівнів - це поступове зростання кооперативу через приєднання до нього нових членів. Це зумовлює пошук гнучких архітектурних рішень для забезпечення можливості цього розвитку у часі.

З точки зору функцій відбувається органічний їх розподіл за градієнтом публічності, починаючи від входу:

##### 1. повністю відкрите

- публічний простір для рекреації дорослих і дітей
- виставкова функція

##### 2. напіввідкрите:

- дрібне виробництво, ремісництво
- торгівля
- кухні і кафе
- сервіси
- житло

##### 3. віддалене

- виноградники
- виробництво сонячної електроенергії

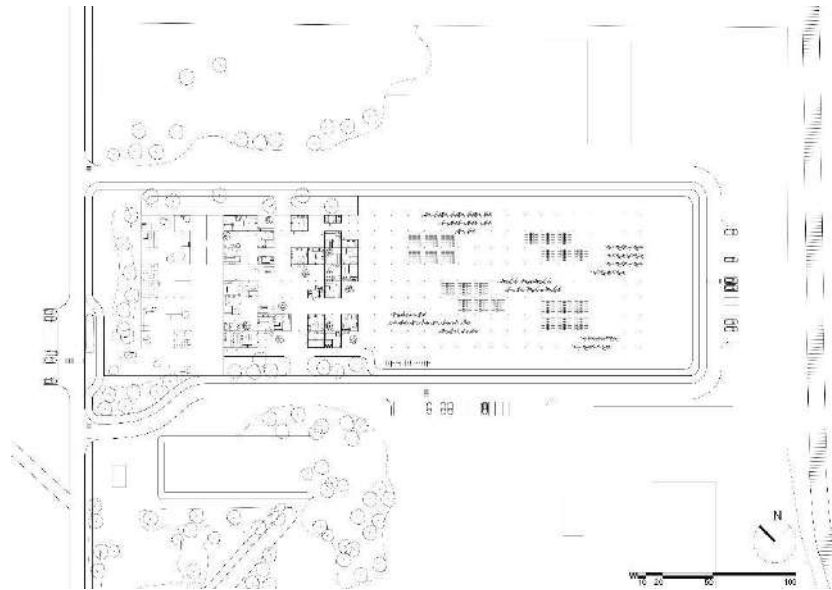
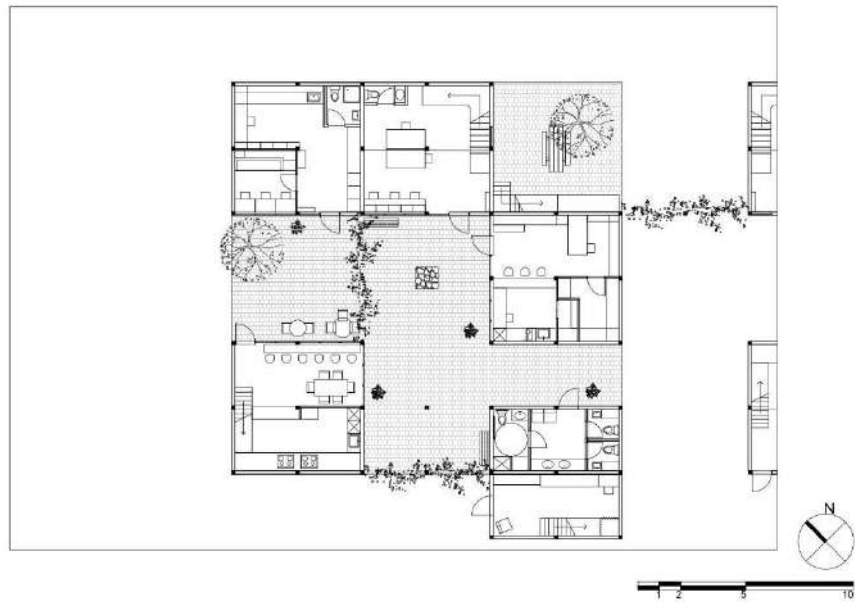


Рис.4.1. Майстерплан території

Повертаючись до теми формального і неформального планування я скажу, що існує певний набір правил для формування простору:

1. сітка-слід від колишнього цеху з шагом 6\*6
2. модуль 3\*6 (горизонтально і вертикально)
3. Каркас з можливістю дорощення нових модулів
4. використання пустих елементів каркасу як рам для пергол та винограду
5. сітка фасадна
6. типи фасадних матеріалів (лише натуральні)

Решта залишається неформальною, на особисте рішення власника-учасника кооперативу. Кожну нову будівлю треба узгодити з сусідами, до яких прибудовуєшся у радіусі 6 метрів. Я пропоную каталог як варіативність рішень для планувальних рішень та фасадів. Ця модульність має забезпечити адаптивність та можливості для зростання.



ис.4.2. Запропонований план першого поверху блоку розміром 18\*18 метрів

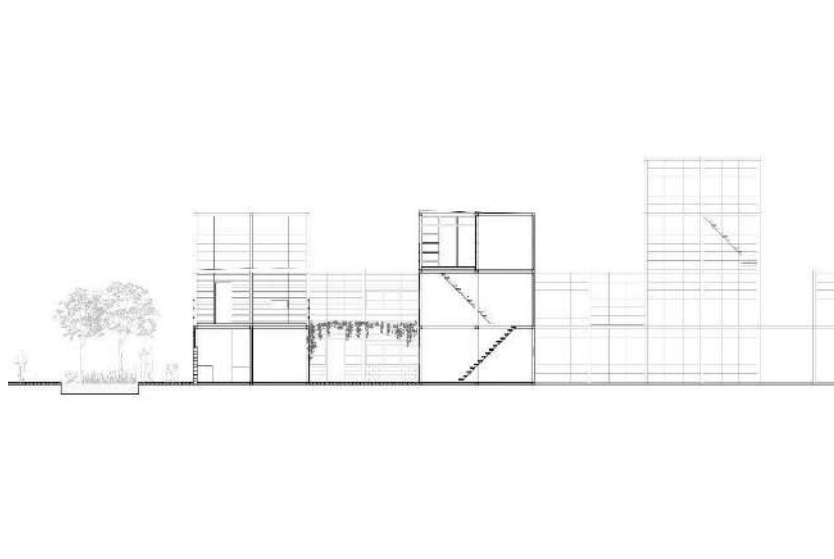


Рис.4.3. Розріз блоку розміром 18\*18 метрів

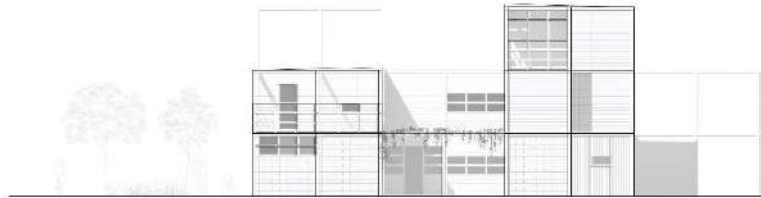


Рис.4.4. Фасади блоку розміром 18\*18 метрів

Щодо матеріалів, то я обираю природні матеріали які вміють старіти. Це про сталість, про естетику, про зв'язок із часом, про необхідність якого так влучно висловлюється Юхані Паласмаа:

“Плоскість сьогodнішньої стандартної конструкції підсилюється ослабленим відчуттям матеріальності. Природні матеріали - камінь, цегла та дерево - дозволяють нашому зору проникати на їхню поверхню і дозволяють нам переконатися в правдивості матерії. Природні матеріали відображають їх вік та історію, а також історію їх походження та історію використання людиною. Уся матерія існує в континуумі часу; патина зносу додає матеріалам конструкції збагачувальний досвід часу...Послаблення досвіду часу в сучасних умовах має руйнівні психічні наслідки... У нас є психічна потреба зрозуміти, що ми вкорінені в безперервності часу, і у створеному людиною світі завдання архітектури - полегшити цей досвід.” [3]

## 5. КОНСТРУКТИВНІ РІШЕННЯ

Конструктивно архітектурні рішення втілюються через використання стандартизованих елементів каркасу, які складаються у модулі 3 на 3 метри.

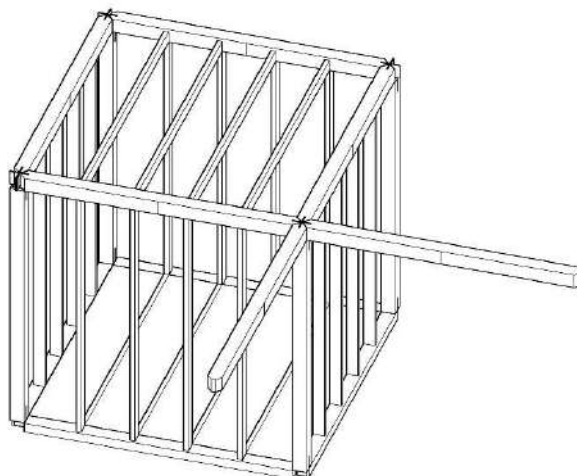


Рис 5.1 Схема дерев'яного каркасу

Балки та колони поєднуються металевими вузлами. Ці вузли зумовлюють адаптивність конструкції для додавання нових елементів. Для захисту металевих вузлів від корозії у місцях стику використовуються гумові накладки

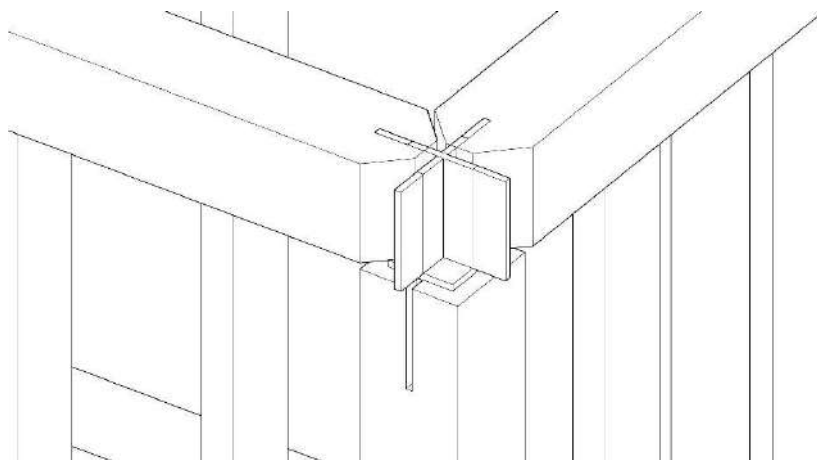


Рис 5.2 Металевий вузол стикування балок та колон

Стіни каркасу заповнюються ракушняком, або мінеральним утеплювачем.

Дахи є експлуатовані і неексплуатовані. Експлуатовані дахи мають над ізоляційним шаром дерев'яну терасну дошку.

Фасадні матеріали обрані з огляду на екологічність, легкість монтажу, наявність локального виробництва (особливо із ракушняком):

- ракушняк
- склоблок
- профнастил
- дерево

Каркасна система конструктиву стає частиною архітектурного рішення, тому що балки і колони залишаються відкритими і тим самим додатково підкреслюють крок розміщення модулів у просторі.

## ВИСНОВКИ

Ревіталізація постіндустріального простору може мати безліч переваг і при цьому нести загрозу джентрифікації. Очевидною перевагою на користь ревіталізації я вважаю екологічність, і вбачаю цей підхід чутливим до середовища, в якому ми живемо. Важливість ревіталізації також проявляється у збереженні зв'язків, а отже і спільнот. Сталість проєкту може забезпечити лише включеність громади у життя проєкту та заінтересованості в перевагах, які він може надати. Архітектура може змінювати свою функцію адаптуючись під потреби людей і сталого розвитку. Гнучкість та адаптивність забезпечують життєздатність або можливість розкластись і не залишити слідів, або перетворитись у своєму наступному циклі на виноградник.

Які актуальні проблеми вирішує проєкт:

1. інтегрує занедбану руїну у міське середовище
2. створює публічні простори та додає нові функції для гомогенного житлового району кримськотатарського поселення. Синергія від цього сусідства
3. дає можливість дешевої оренди для дрібних ремісників, концентрації виробничих потужностей та спільного використання інфраструктури
4. можливість перевикористання інфраструктури, залишеної від заводу.
5. проєкт реагує на пам'ять місця, пропонує взаємодію з колишніми працівниками заводу
6. проєкт створює нове житло і дає можливість переселенцям з інших регіонів отримати доступне житло і можливість інтегруватись у спільноту
7. проєкт може стати плацдармом для мистецьких резиденцій і залученням мистецької спільноти до міста
8. проєкт спрямований на формування нової ідентичності міста. Постіндустріальний локальний центр як новий подих для міста-дитячої здравниці

## СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Davydenko K.A., Sankov P.N. - Revitalization of post-industrial areas. Відкритий електронний ресурс: <https://studconf.com/download/2501/>
2. DETAIL 6.2022 Einfach und kostengünstig / Simple and Affordable. Відкритий електронний ресурс: [https://issuu.com/detail-magazine/docs/bk-det-2022-6\\_einfach\\_und\\_kostenguenstig\\_issn2](https://issuu.com/detail-magazine/docs/bk-det-2022-6_einfach_und_kostenguenstig_issn2)
3. Juhani Pallasmaa - The eyes of the seen. Architecture and the senses. Wiley-Academy, 2005
4. Kristof van Assche, Raoul Beunen, Martijn Duineveld - Formal/Informal Dialectics and the Self-Transformation of Spatial Planning Systems: An Exploration. Article in Administration & Society · January 2013. Відкритий електронний ресурс: [https://www.researchgate.net/publication/234007837\\_FormalInformal\\_Dialectics\\_and\\_the\\_Self-Transformation\\_of\\_Spatial\\_Planning\\_Systems\\_An\\_Exploration](https://www.researchgate.net/publication/234007837_FormalInformal_Dialectics_and_the_Self-Transformation_of_Spatial_Planning_Systems_An_Exploration)
5. Patricia Voltolini, David M. Greenberg - Industrial District Revitalization in Three Cities, 2020. Відкритий електронний ресурс: [https://www.lisc.org/media/filer\\_public/f6/15/f6159bb0-5ba8-4237-b017-9735604b0090/070620\\_research\\_industrial\\_district\\_revitalization\\_three\\_cities.pdf](https://www.lisc.org/media/filer_public/f6/15/f6159bb0-5ba8-4237-b017-9735604b0090/070620_research_industrial_district_revitalization_three_cities.pdf)
6. Tiziana Campisi, Manfredi Saeli, Liucija Berezanskytė - Mixed Stone-timber Masonry in Traditional Construction: Structural, Architectural and Anti-seismic Features across Europe. Journal of Architectural Research and Development. March 2018. Відкритий електронний ресурс: [https://www.researchgate.net/publication/326229683\\_Mixed\\_Stone-timber\\_Masonry\\_in\\_Traditional\\_Construction\\_Structural\\_Architectural\\_and\\_Anti-seismic\\_Features\\_across\\_Europe](https://www.researchgate.net/publication/326229683_Mixed_Stone-timber_Masonry_in_Traditional_Construction_Structural_Architectural_and_Anti-seismic_Features_across_Europe)



7. Абсеметова. Н Исмаил-Бей — символ единства крымских татар. «Евпаторийская здравница» 33(19430) 21.08.2020. Отримано з: <https://e-zdravnitsa.ru/index.php?area=1&p=news&newsid=21812>
8. Вікіпедія. Ісмаїл-Бей (мікрорайон). Відкритий електронний ресурс: [https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%86%D1%81%D0%BC%D0%B0%D1%97%D0%BB-%D0%91%D0%B5%D0%B9\\_\(%D0%BC%D1%96%D0%BA%D1%80%D0%BE%D1%80%D0%B0%D0%B9%D0%BE%D0%BD\)](https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%86%D1%81%D0%BC%D0%B0%D1%97%D0%BB-%D0%91%D0%B5%D0%B9_(%D0%BC%D1%96%D0%BA%D1%80%D0%BE%D1%80%D0%B0%D0%B9%D0%BE%D0%BD))
9. Как в Евпатории делали первую Кока-колу в СССР. Відкритий електронний ресурс: <http://www.evpatori.ru/kak-v-evpatorii-delali-pervuyu-pepsi-kolu-v-sssr.html>